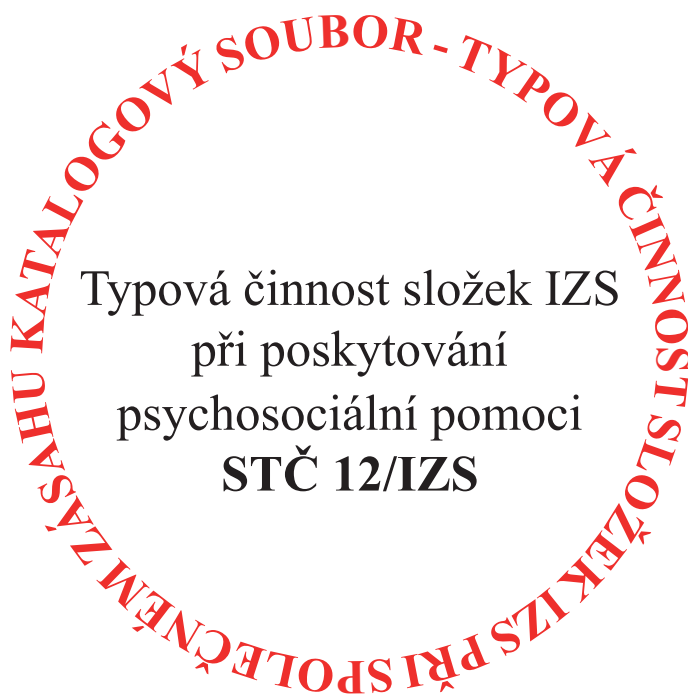

Katalog typových činností
integrovaného záchranného systému

Typová činnost složek IZS
při poskytování
psychosociální pomoci
STČ 12/IZS

Praha 2015

	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS	Redakční a orientační list katalogového souboru typové činnosti
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci	Gestor listu: MV - generální ředitelství HZS ČR
Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015		
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015	Počet stran: 1	Počet příloh: 0

1. Titulní list katalogového souboru typové činnosti STČ 12/IZS.....	1
Bez č.j.	
2. Redakční a orientační list katalogového souboru typové činnosti.....	3
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
3. Společný list složek integrovaného záchranného systému.....	4
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
4. Společný list složek integrovaného záchranného systému - příloha č. 1.....	8
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
5. List velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému a koordinátora psychosociální pomoci.....	10
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
6. List operačních středisek složek integrovaného záchranného systému.....	13
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
7. List jednotek požární ochrany a HZS ČR.....	15
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
8. List Policie České republiky.....	18
Číslo jednací: PPR-33752-2/ČJ-2015-990111	
9. List Zdravotnické záchranné služby.....	21
Číslo jednací: MZDR 66410/2015/BKR-KRP	
10. List Armády České republiky.....	24
Číslo jednací: 440-1/2015-684800	
11. List Nestátních neziskových organizací.....	26
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	
12. Přehled zkratk.....	28
Číslo jednací: MV-177421-1/PO-IZS-2015	

 Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	<p>Katalogový soubor typové činnosti</p> <p>STČ - 12/IZS</p> <p>Typová činnost složek IZS</p> <p>při poskytování psychosociální pomoci</p>	<p>Společný list složek integrovaného záchranného systému</p> <p>Gestor typové činnosti: MV - generální ředitelství HZS ČR</p>
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015	Počet stran: 4	Počet příloh: 1

Při řešení mimořádné události (dále jen „MU“) je třeba brát v potaz i možné psychosociální dopady na osoby zasažené danou událostí a na záchranáře a další zasahující osoby. Potřeba poskytnutí psychosociální pomoci není závislá pouze na závažnosti situace a počtu zasažených, ale vždy je třeba zvážit aktuální stav jednotlivce a jeho potřeby a reakce na danou událost. Psychosociální pomoc se poskytuje jak při mimořádné události menšího rozsahu (individuální neštěstí), tak při velkých mimořádných událostech.

Psychologická pomoc, posttraumatická intervenční péče nebo psychosociální pomoc obětem MU poskytované po skončení zásahu nebo mimo místo zásahu složek IZS, nejsou předmětem této typové činnosti a z hlediska terminologie IZS se jedná o obnovovací (asanační) práce, nikoliv o záchranné a likvidační práce. Předmětem této typové činnosti není ani poskytování humanitární pomoci a prostředků k nouzovému přežití obyvatelstva.

Poskytování psychologické pomoci obětem trestných činů souvisí s předmětem této typové činnosti jen okrajově a řídí se pravidly platnými v Policii ČR a ne touto typovou činností.

1. Vymezení pojmů:

Psychosociální pomocí osobám zasaženým MU (dále jen „zasaženým osobám“) se rozumí:

- činnost v rámci humanitární pomoci a nouzového přežití,
- naplňování zjištěných potřeb v oblasti duševní, duchovní a sociální, a to v souladu s hodnotami zasažených osob.

Z časového hlediska rozdělujeme psychosociální pomoc na:

- krátkodobou pomoc (v době trvání mimořádné události a několika dní poté),
- střednědobou pomoc (přibližně 5 dní až 3 měsíce po mimořádné události),
- dlouhodobou pomoc (od 3 měsíců po mimořádné události dále).

Psychosociální pomoc je zpravidla poskytována v souladu s vydanými **standardsy**.¹

¹ Standardy psychosociální krizové pomoci a spolupráce. MV-GŘ HZS ČR, Praha 2010. (dále jen „Standardy PSKPS“).

Osobami zasaženými jsou:

- a) přímí účastníci mimořádné události, mezi zvláště ohrožené skupiny patří zejména:
 - i. děti,
 - ii. staří lidé,
 - iii. lidé trpící materiální nouzí ohrožující jejich přežití,
 - iv. lidé se zdravotním či duševním postižením,
 - v. lidé žijící v kolektivních zařízeních,
 - vi. lidé prožívající současně jiné trauma,
 - vii. lidé s psychotraumatem v osobní historii;
- b) osoby blízké zasaženým osobám (nemusí být přímo na místě mimořádné události),
- c) svědci mimořádné události,
- d) v některých případech i poskytovatelé pomoci.

První psychická pomoc je soubor jednoduchých postupů, jejichž cílem je stabilizace psychického stavu tak, aby se situace pro zasaženého již nezhoršovala, zajištění základních lidských potřeb včetně podpory pocitu bezpečí a předání do další péče. Kroky první psychické pomoci jsou uvedeny v příloze č. 1.

Krizová intervence je pomoc zasažené osobě, kterou osobně prožívá jako zátěžovou, nepříznivou, ohrožující, většinou se objevující náhle, nečekaně. Krizová intervence se provádí osobně krizovým interventem nebo i telefonicky. Telefonická krizová intervence je v rezortu Ministerstva vnitra poskytována pracovníky anonymní telefonické linky pomoci v krizi².

Posttraumatická péče příslušníkům a zaměstnancům HZS ČR a PČR po zásahu je péče, která je jim poskytnutá v souvislosti s plněním úkolů, při nichž prožili traumatizující událost, která může negativně ovlivnit jejich další výkon služby. Jejím cílem je redukovat tzv. náraz události a poskytovat péči k omezení negativních dopadů na psychiku zasaženého a možnosti vzniku posttraumatické stresové poruchy.

Místo pomoci je prostor, kde je poskytována psychosociální pomoc. Psychosociální pomoc může být vzhledem ke své povaze a časovému horizontu poskytována nejen na místě mimořádné události, ale i jinde, kde je to vhodné (např. v místě bydliště zasažené osoby). Volba místa vychází z aktuálních potřeb zasažených osob.

Koordinátor psychosociální pomoci IZS (dále jen „koordinátor“) je osoba zodpovědná za koordinaci, rozdělení a naplňování činností spojených s poskytováním psychosociální pomoci. Stává se jím zpravidla psycholog toho bezpečnostního sboru, kterému přísluší velení při řešení dané MU.

2. Poskytování psychosociální pomoci při MU

V rámci záchranných a likvidačních prací se poskytuje první psychická pomoc a krátkodobá psychosociální pomoc. První psychická pomoc je určena přímo osobám zasaženým na místě zásahu a organizuje ji velitel zásahu. Psychosociální pomoc v rámci

² Závazný pokyn policejního prezidenta č. 21/2009, o posttraumatické intervenční péči a anonymní telefonní lince pomoci v krizi.

záchranných a likvidačních prací organizuje na místě zásahu velitel zásahu. Pro tuto činnost může využít odborného pracovníka pro uvedenou oblast, kterého využívá na místě zásahu jako pomocníka velitele zásahu nebo ho začleňuje do štábu velitele zásahu.

Krátkodobá psychosociální pomoc, během které se navazuje spolupráce s obcemi, místními organizacemi a nestátními neziskovými organizacemi (dále jen „NNO“), má za úkol vyhledání a zajištění potřeb zasažených osob. Pokud potřeba psychosociální pomoci trvá, obce, místní organizace a NNO následně pokračují v nabízení střednědobé a dlouhodobé pomoci.

Při velkých mimořádných událostech se psychosociální pomoc koordinuje pro více míst zásahů prostřednictvím koordinátora, koordinátor je také členem štábu bezpečnostního sboru, který řídí záchranné a likvidační práce, a krizového štábu kraje, případně krizového štábu obce s rozšířenou působností, kde předává i informace o zjištěných materiálních potřebách zasažených osob pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva.

Úkolem koordinátora je zejména řídit poskytování psychosociální pomoci během velké MU. Za tímto účelem iniciuje setkání všech dostupných poskytovatelů psychosociální pomoci. Cílem setkání je dohodnout se na:

- a) systému řízení poskytování psychosociální pomoci,
- b) rozdělení činností,
- c) místě působení jednotlivých poskytovatelů psychosociální pomoci,
- d) způsobu předávání informací (od jednotlivých poskytovatelů ke koordinátorovi i opačně),
- e) spolupráci s krizovým štábem (ohledně předávání informací a plánování činnosti),
- f) způsobu vyhodnocení poskytované psychosociální pomoci (průběžném a závěrečném).

Při mimořádných událostech s velkým počtem zraněných či mrtvých osob, u nichž je předpoklad, že se k místu MU začnou sjíždět rodinní příslušníci (případně i cizí národnosti), kteří budou hledat své příbuzné či čekat na jejich identifikaci, je možné na podnět koordinátora psychosociální pomoci a ve spolupráci s úsekem ochrany obyvatelstva HZS kraje a dotčenými složkami IZS, zejména PČR, dočasně zřídit poblíž místa MU takzvané „**asistenční centrum pomoci**“. Jeho cílem je poskytnout rodinám zasažených osob a obětí bezpečný prostor a reagovat na jejich potřeby vyplývající ze situace spojené s MU. Asistenční centrum pomoci funguje v nepřetržitém provozu 24 hodin denně a může poskytovat:

- a) aktualizované informace (např. informační přepážka, aktualizované nástěnky, telefonní krizová linka),
- b) překladatelské služby,
- c) psychosociální podporu,
- d) ochranu před médii,
- e) prostor pro shledání rodinných příslušníků,
- f) další podpůrné činnosti pro osoby zasažené mimořádnou událostí a jejich rodinné příslušníky.

O zřízení asistenčního centra pomoci rozhoduje ve strategické úrovni koordinace složek IZS příslušný HZS kraje (řídící důstojník kraje) na návrh koordinátora psychosociální pomoci, velitele zásahu nebo některého z vedoucích složek IZS nebo hejtman kraje, popř. starosta obce s rozšířenou působností, pokud převzali koordinaci záchranných a likvidačních prací na návrh členů krizového štábu kraje nebo obce s rozšířenou působností.

Schvaluji: brig. gen. Ing. Drahošlav Ryba
generální ředitel HZS ČR
v.r.

 Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		Společný list složek integrovaného záchranného systému - příloha č. 1
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor typové činnosti: MV - generální ředitelství HZS ČR
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 2	Počet příloh: 0

Příloha č. 1

KROKY PRVNÍ PSYCHICKÉ POMOCI - CO TEĎ HNED MŮŽU UDĚLAT?

Navaž kontakt.

Najdi odvahu zasaženou osobu oslovit - „Jsem hasič... Stalo se ... Jak se jmenujete?“ atd.
Ujistí, dodej pocit bezpečí - „Nebojte se, jsem u Vás, budu potřebovat Vaši spolupráci...“

Zjistí zdravotní stav.

Je zraněný? Ošetří nebo ošetření zprostředkuj! „Slyšíte mě? Bolí Vás něco? Víte, co se stalo?...“

Chraň soukromí - dbej na důstojnost.

Chraň zasaženou osobu před zvědavci, případně před médii.

Informuj, co se děje, a naslouchej.

Podávej reálné informace. Např.: „Jsem tu proto... ; Bude se dít...; Lékař je na cestě.
Teď uslyšíte ránu, protože...“

Vyslechni. Podpoř.

Vyhni se frázím. Mluv jednoduše, v krátkých větách.

Zjišťuj a zajišťuj základní potřeby.

Zajisti základní potřeby - pět T: teplo, ticho, tekutiny, transport, tišící prostředky.
Rovněž o dospělého pečuj jako o dítě.

Pil? Byl na záchodě?

Je mu dost teplo? Nabídní přikrývku.

Je někdo s ním? Postrádá někoho?

Má se o co opřít? Posad', podepři, opři, hledej opatrně tělesný kontakt.

Má se kde umýt? Zajisti.

Hlídej bezpečí.

Odveď ho, je-li mu místo nebezpečné nebo nepříjemné. (Využij váš automobil nebo pomoc lidí v okolí).

Zabraň pohybu, je-li pro něj nebezpečný. Jinak se můžeš pohybovat s ním.

Dbej na vlastní bezpečí.

Spolupracuj s druhými na místě. (Se sousedy, s cestujícími z vozů, kteří zastavili, aby pomohli atd.).

Pomoz přemýšlet o dalším postupu. (Odvoz domů, náhradní ubytování apod.).

Řeš situaci tady a teď, případně bezprostřední následující kroky, nehledej dlouhodobá řešení.

Předej do péče blízkých osob nebo dalších služeb.

Pomoz je kontaktovat. Koho, ať si určí sám.

Můžeš využít:

- místní zdroje: sousedy, starostu, místní instituce,
- přes operační středisko kontakty na další organizace a služby: nestátní neziskové organizace, krizová centra, linky důvěry aj.,
- telefonické konzultace s psychologem HZS ČR, případně si jej vyžádej na místo.

 Ministerstvo vnitra GRH ZHS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		List velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému a koordinátora psychosociální pomoci
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor listu: MV - generální ředitelství ZHS ČR
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 3	Počet příloh: 0

Postup velitele zásahu složek integrovaného záchranného systému (IZS) v případě nasazení složek IZS (kontrolní list)

1. Vyhodnotí rozsah mimořádné události a potřeb zasažených osob.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

2. V případě potřeby psychosociální pomoci využije zasahující záchranáře vycvičené pro první psychickou pomoc.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

3. Rozhodne o předání pomůcek pro snížení akutního stresu u zasažených osob, zejména dětí (např. „draček“ nebo jiná hračka).

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

4. V případě, že zdroje pomoci na místě události jsou nedostatečné, může velitel zásahu stanovit či povolát koordinátora psychosociální pomoci.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

5. V případě, že není koordinátor stanoven, velitel zásahu může spolupracovat se subjekty viz bod č. 1 postupu koordinátora.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

6. Udržuje spojení s koordinátorem nebo jinou určenou osobou pro poskytování psychosociální pomoci.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

7. Velitel zásahu nebo velitel jednotky PO vyhodnotí také potřebu posttraumatické péče pro zasahující, při tom spolupracují s psychologem HZS kraje.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

8. Při dlouhodobém zásahu využívá velitel zásahu koordinátora a členy NNO ke zjištění údajů o potřebě psychosociální a humanitární pomoci.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

9. Provede záznam o poskytnutí psychosociální pomoci do „Zprávy o zásahu“.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

Postup koordinátora psychosociální pomoci v případě nasazení složek IZS (kontrolní list)

1. Udrží spojení s velitelem zásahu.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

2. V případě potřeby může spolupracovat např. s:

- a) vhodnými osobami na místě události, sousedy (lze uplatnit osobní a věcnou pomoc), rodinou nebo se zástupci jiných složek IZS (zdravotnickou záchrannou službou, policií),

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- b) orgány obce na jejich zapojení do psychosociální pomoci,

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- c) členy týmu posttraumatické péče nebo krizovými interventy,

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- d) psychologem HZS kraje nebo psychologem jiné složky IZS,

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- e) ostatními členy jednotky nebo dalšími příslušníky HZS kraje nezařazenými v jednotce (např. příslušníky z odboru ochrany obyvatelstva),

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

- f) členy spolupracující NNO a nebo jiného subjektu činného v poskytování psychosociální pomoci.

zahájeno		splněno	
----------	--	---------	--

Nejsou-li uvedeni příslušníci nebo subjekty na místě zásahu, vyžádá si je cestou OPIS IZS.

3. Zejména u událostí většího rozsahu požádá velitele zásahu o zřízení stanoviště pro poskytování psychosociální pomoci (např. kontejner nouzového přežití, autobus, místní objekt; případně může podat návrh na zřízení asistenčního centra pomoci).

zahájeno

splněno

4. Předává údaje o zjištěné potřebě psychosociální a humanitární pomoci veliteli zásahu, příp. krizovému štábu HZS kraje.

zahájeno

splněno

Schvaluji: brig. gen. Ing. Drahošlav Ryba
generální ředitel HZS ČR
v.r.

 Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		List operačních středisek složek integrovaného záchranného systému
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor listu: MV - generální ředitelství HZS ČR
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 2	Počet příloh: 0

1. Společné úkoly operačních středisek základních složek IZS

Na žádost operačního a informačního střediska IZS (dále jen „OPIS IZS“) povolají osobu určenou pro poskytování psychosociální pomoci s ohledem na druh MU a kompetenci ji řešit ve své působnosti (např. psychologa, příslušníka vycvičeného v poskytování posttraumatické péče, krizového intervenanta PČR nebo ZZS, člena NNO).

2. Úkoly a činnosti OPIS IZS

- vyhodnotí potřebnost psychosociální pomoci,
- nabídne veliteli zásahu osoby určené pro poskytování psychosociální pomoci (např. psychologa HZS ČR, příslušníka vycvičeného v poskytování posttraumatické péče, krizového intervenanta PČR nebo ZZS, člena NNO),
- na žádost velitele zásahu povolává psychology nebo ostatní poskytovatele psychosociální pomoci na místo zásahu,
- podle požadavků velitele zásahu nebo pověřeného (určeného) příslušníka HZS ČR zjišťuje potřebné informace pro nasazení psychologů na místě zásahu.

3. Podmínky při nasazení psychologů, krizových intervenantů psychologické pomoci

Pokud OPIS IZS povolává na místo zásahu psychology, krizové interventy jiných složek než HZS ČR, **konzultuje uvedenou skutečnost s psychologem HZS kraje a zdravotnickým operačním střediskem** (dále jen „ZOS“), v případě Armády ČR s vedoucím psychologem HZS ČR.

Armáda ČR - nasazení vojenských psychologů a kaplanů (pokud nejsou součástí nasazených sil) může být provedeno na základě požadavku MV-GŘ HZS ČR nebo velitele úkolového uskupení AČR (dále jen „ÚU AČR“). Nasazení vojenských psychologů pak koordinuje hlavní psycholog MO.

Zdravotnická záchranná služba - intervenanta ZZS povolává ZOS na žádost OPIS IZS nebo vedoucího zdravotnické složky.

Police ČR - krizového intervena Police ČR povolává OPIS IZS prostřednictvím místně příslušného integrovaného operačního střediska Police ČR.

Člen NNO - povolává se dle podmínek uvedených ve Smlouvě o plánované pomoci na vyžádání s danou NNO.

Schvaluji: brig. gen. Ing. Drahošlav Ryba
generální ředitel HZS ČR
v.r.

 Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		List jednotek požární ochrany a HZS ČR
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor listu: MV - generální ředitelství HZS ČR
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 3	Počet příloh: 0

Úkoly a postup činnosti

- 1) Při záchranných a likvidačních pracích hasiči dbají na zachování a podporu lidské důstojnosti, a proto přistupují s úctou i respektem k hodnotám, potřebám a projevům osob zasažených mimořádnou událostí.
- 2) Při průzkumu na místě zásahu se zjišťují poznatky také se zaměřením na potřeby osob zasažených mimořádnou událostí v oblasti tělesné, duševní, duchovní a sociální a je na ně reagováno v souladu s jejich hodnotami.
- 3) Zasaženým osobám hasiči poskytují první psychickou pomoc s cílem stabilizace zasaženého člověka, která především spočívá v:
 - a) naplnění základních lidských potřeb (tekutiny, teplo, fyzická pohoda, apod.),
 - b) zajištění klidného a bezpečného místa (např. autobus, kontejner nouzového přežití),
 - c) uspokojení potřeby nezbytné informovanosti.
- 4) Podle charakteru mimořádné události a konkrétní situace na místě zásahu velitel zásahu pro poskytování psychosociální pomoci:
 - a) určí některého hasiče pro první psychickou pomoc zasaženým osobám. Určený hasič jedná se zasaženou osobou i s ohledem na případnou návaznost na další pomoc a spolupráci (tj. rodina, psycholog nebo člen týmu posttraumatické péče, jiné subjekty poskytující psychosociální pomoc). V příloze č. 1 společného listu složek IZS jsou uvedena základní pravidla jednání při poskytování první psychické pomoci;
 - b) dle vývoje situace a vznikajících potřeb dále zajistí:
 - i) vhodné osoby na místě události, tj. např. sousedy (lze uplatnit osobní a věcnou pomoc), rodinu nebo jiné složky IZS (zdravotnická záchranná služba, policie),
 - ii) zapojení orgánů obce do psychosociální pomoci,
 - iii) členy týmu posttraumatické péče,
 - iv) psychologa HZS kraje nebo psychologa jiné složky IZS,
 - v) ostatní členy jednotky nebo další příslušníky HZS kraje nezařazené v jednotce (např. příslušníky z odboru ochrany obyvatelstva),

- vi) člena spolupracující NNO a nebo jiného subjektu činného v poskytování psychosociální pomoci.
- 5) Velitel zásahu a velitel jednotky PO je oprávněn rozhodnout o předání pomůcek pro snížení akutního stresu u zasažených osob, zejména dětí (např. „dráček“ nebo jiná hračka).
 - 6) Velitel jednotky PO provede záznam o poskytnutí psychosociální pomoci do „Zprávy o zásahu“.
 - 7) Velitel zásahu nebo velitel jednotky PO vyhodnotí také potřebu posttraumatické péče pro zasahující, při tom spolupracují s psychologem HZS kraje.

Činnost psychologa HZS kraje na úseku psychosociální pomoci

- 1) Psycholog HZS kraje na místě zásahu:
 - a) podporuje vlastní zdroje osob zasažených ke zvládnutí situace, tzn. poskytuje první psychickou pomoc, případně vykonává další odborné činnosti (např. krizovou intervenci),
 - b) po dohodě s velitelem zásahu spolupracuje s dalšími subjekty, případně zajišťuje koordinaci psychosociální pomoci,
 - c) předává informace o zjištěných materiálních potřebách zasažených osob veliteli zásahu, popř. štábu HZS kraje, orgánům obcí, krizovému štábu kraje, pro plnění úkolů ochrany obyvatelstva.
- 2) Psycholog HZS kraje v rámci koordinace psychosociální pomoci na úrovni štábu HZS kraje:
 - a) podněcuje spolupráci v rámci prvních občanských pomoci (ve smyslu Standardů PSKPS),
 - b) nabízí a zprostředkovává osobám zasaženým MU psychosociální pomoc ve vazbě na činnost příslušníků HZS kraje na úseku ochrany obyvatelstva, kterou provádějí v oblasti humanitární pomoci,
 - c) organizuje součinnost poskytovatelů psychosociální pomoci v průběhu záchranných a likvidačních prací ve vazbě na činnost štábu HZS kraje,
 - d) řeší návaznou psychosociální pomoc (tj. pomoc po ukončení zásahu) ve spolupráci s obcemi a organizacemi (případně jednotlivci) v oblasti poskytování psychosociální pomoci,
 - e) dává podnět ke zřízení asistenčního centra pomoci.

Koordinace a odpovědnosti v činnostech v oblasti psychosociální pomoci při velké mimořádné události

- 1) Koordinace v činnostech v oblasti psychosociální pomoci při velké mimořádné události se provádí zpravidla:
 - a) ve fázi poskytování krátkodobé psychosociální pomoci v době trvání mimořádné události. Úkolem koordinátora, zpravidla psychologa HZS kraje, je vytvořit podmínky pro to, aby se různí poskytovatelé psychosociální pomoci z různých organizací (HZS kraje, NNO, obce, jednotlivci) dohodli a mohli spolupracovat ve smyslu vydaných standardů,

- b) ve střednědobé a dlouhodobé fázi poskytování psychosociální pomoci se předává koordinace psychosociální pomoci jiným subjektům, např. zástupcům obce, zástupcům NNO.
- 2) Koordinátor iniciuje první setkání všech možných poskytovatelů psychosociální pomoci. Koordinační schůzka je součástí činnosti práce štábu HZS kraje nebo krizového štábu kraje, popř. krizového štábu obce s rozšířenou působností.
- 3) Na setkání psychosociální pomoci se poskytovatelé dohodnou na:
 - a) společném postupu,
 - b) rozdělení činností,
 - c) místě působení,
 - d) systému předávání informací,
 - e) spolupráci s příslušným krizovým štábem nebo štábem HZS kraje,
 - f) způsobu vyhodnocení potřeb psychosociální pomoci.

Očekávané zvláštnosti

- 1) Při poskytování psychosociální pomoci se mohou vyskytnout následující komplikace:
 - a) stresová reakce zasažených osob,
 - b) jazyková bariéra - cizinci,
 - c) agresivita vůči poskytovatelům psychosociální pomoci,
 - d) specifika etnických a kulturních menšin,
 - e) nedostatek poskytovatelů psychosociální pomoci,
 - f) souběh potřeby psychosociální pomoci s jinými problémy.

Schvaluji: brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba
generální ředitel HZS ČR
v.r.

 Policie České republiky Číslo jednací: PPR-33752-2/ ČJ-2015-990111	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS	List Policie České republiky
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci	Gestor listu: Policejní prezidium České republiky
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 3
		Počet příloh: 0

Činnost policistů a policejních krizových interventů na místě zásahu

Úkolem policie v případech MU je, mimo jiné, poskytnout zasaženým osobám první psychickou (laickou) pomoc a krizovou intervenci v etapě krátkodobé a bezprostřední pomoci (viz Společný list složek IZS). K zajištění psychologické pomoci policie uvolní potřebný počet policejních krizových interventů na základě Závazného pokynu policejního prezidenta¹ (dále jen „ZPPP“), podle charakteru MU a konkrétní situace, a to po dobu nezbytně nutnou. Pro psychologickou pomoc v případech déletrvajících závažných MU policie může též vyčlenit členy týmů posttraumatické intervenční péče (dále jen „člen týmu PIP“) na základě ZPPP², o posttraumatické intervenční péči a anonymní telefonní lince pomoci v krizi, ve znění ZPPP³.

1. Činnost velitele policejního opatření na místě MU

Velitel policejního opatření na místě MU může, podle charakteru mimořádné události a konkrétní situace a se souhlasem velitele zásahu, vyčlenit některé z policistů (pokud možno zkušené osoby) pro poskytování laické první psychické pomoci zasaženým, jejich rodinným příslušníkům či jiným přítomným osobám. Cílem první psychické pomoci je stabilizace psychického stavu a zajištění základních lidských potřeb.

Konkrétně se jedná o:

- navázání kontaktu a dodání pocitu bezpečí,
- zjištění zdravotního stavu,
- ochranu soukromí - např. před médii, přihlížejícími apod.,
- předávání relevantních a důležitých informací,
- zajištění základních potřeb, jako jsou teplo, tekutiny, přístřeší, ale také citlivé zacházení, respektování reakcí a potřeb,
- vyhledání, popř. pomoc při vyhledání blízkých osob.

Pokud velitel policejního opatření nemůže vyčlenit policisty k první psychické pomoci nebo taková pomoc zřejmě nedostačuje, vyžádá cestou operačního střediska policie zajištění policejního krizového intervenčního systému pomoci obětem (případně

¹ ZPPP č. 97/2010.

² ZPPP č. 21/2009.

³ ZPPP č. 79/2010.

člena týmu posttraumatické intervenční péče - PIP) k zajištění psychologické pomoci zasaženým.

2. Činnost policejního krizového intervenanta systému pomoci obětem

Policejní krizový intervenant (psycholog či jiný určený krizový intervenant):

- a) v případě déletrvající MU:
 - i. ohlásí svoji přítomnost veliteli zásahu složek IZS a veliteli sil prostředků policie (pokud není současně velitelem zásahu);
 - ii. nabízí podporu zasahujícím policistům, případně dalším zasahujícím členům IZS;
 - iii. poskytuje příslušníkům policie součinnost při práci se zasaženými (první psychická pomoc), případně s pachateli trestné činnosti spojené s MU;
 - iv. asistuje u identifikace zemřelých osob, pokud se provádí na místě zásahu;
 - v. nabízí psychologickou pomoc zasaženým - předává informace, poskytuje kontakty na instituce poskytující psychologickou, psychosociální a další pomoc, případně psychosociální pomoc a jiné formy pomoci zprostředkuje;
 - vi. předává v určeném rozsahu a intenzitě informace o své činnosti skupině krizové intervence oddělení vedoucího psychologa odboru personálního Policejního prezidia České republiky (dále jen „skupina krizové intervence PP ČR“).

S vědomím a souhlasem velitele zásahu a velitele sil a prostředků policie opustí místo zásahu za účelem:

- vii. asistence u identifikace zemřelých osob;
- viii. účasti, v případě potřeby při sdělování úmrtí příbuzným obětí;
- ix. asistence, se souhlasem pacienta, při návštěvách zraněných osob ve zdravotnických zařízeních.

Pokud Hasičský záchranný sbor České republiky (dále jen „HZS ČR“) organizuje koordinaci psychosociální pomoci:

- x. kontaktuje po příjezdu na místo MU koordinujícího psychologa psychosociální pomoci HZS ČR (pokud je stanoven) a zjistí aktuální potřeby psychosociální pomoci;
 - xi. spolupracuje s dalšími subjekty poskytujícími psychosociální pomoc;
 - xii. předává v určeném rozsahu a intenzitě informace o své činnosti koordinujícímu psychologovi a skupině krizové intervence;
 - xiii. zúčastňuje se koordinačních porad členů týmu psychosociální pomoci.
- b) v případě MU trvající jen několik hodin svou činnost přiměřeně přizpůsobí, podle typu události, konkrétní situace a potřeby velitele zásahu složek IZS resp. velitele sil a prostředků policie, činností uvedených v písm. a) bodech i - ix.

3. Činnost skupiny krizové intervence PP ČR

Skupina krizové intervence PP ČR:

- a) v případě déletrvající MU s potřebou provedení opatření na ochranu obyvatelstva:

- xiv. poskytne k telefonické krizové intervenci zasaženým osobám nonstop fungující telefonní linku (jejíž číslo sdělí vedoucí psycholog), je možné využít i mobilní spojení a Skype, a to po dobu trvání urgentní fáze (nejméně však 14 dní po události) nebo dle potřeby déle, a zajistí prostřednictvím oddělení tisku a prevence PP ČR zveřejnění této informace v médiích;
 - xv. spojí se s vedoucím psychologem HZS ČR, případně s koordinujícím psychologem na místě MU, jenž bude koordinováním pověřen, k zjištění koordinace psychosociální pomoci;
 - xvi. na žádost vedoucího psychologa HZS ČR zajistí vyslání dostatečného počtu policejních krizových interventů (případně členů týmu PIP) na místo MU;
 - xvii. průběžně monitoruje činnost psychologů a krizových interventů (případně členů týmu PIP) na místě MU;
 - xviii. vyhodnotí činnost policejních krizových interventů (případně členů týmu PIP) po skončení MU;
- b) v případě MU bez potřeby opatření na ochranu obyvatelstva poskytuje podle potřeby součinnost zasahujícím policistům, policejním krizovým interventům či pracovníkům operačních středisek.

Schvaluji: brig. gen. Mgr. Bc. Tomáš Tuhý
policejní prezident
v.r.

	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		List Poskytovatele zdravotnické záchranné služby
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor listu: Ministerstvo zdravotnictví České republiky
Ministerstvo zdravotnictví České republiky Číslo jednací: MZDR 66410/2015/ BKR-KRP	Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 3
		Počet příloh: 0	

Zaměstnanci poskytovatele zdravotnické záchranné služby kraje (dále jen „ZZS“) respektují psychické potřeby osob zasažených mimořádnou událostí i jejich blízkých a v rámci své činnosti na místě zásahu postupují v souladu s lidskou důstojností a etickými pravidly. Úkolem členů výjezdových skupin ZZS je v rámci svých činností poskytnout mimo jiné na místě zásahu zasaženým osobám také první psychickou pomoc.

Zdravotnické operační středisko (dále jen „ZOS“) na žádost vedoucího zdravotnické složky vyšle na místo zásahu a na dobu nezbytně nutnou potřebný počet vyškolených interventů pro poskytování první psychické pomoci (dále jen „intervent“). Tito interventé nejsou členy výjezdové skupiny, avšak podléhají vedoucímu zdravotnické složky. Vedoucí zdravotnické složky informuje velitele zásahu o poskytování první psychické pomoci zdravotnickou složkou ve své působnosti.

Pokud v místě zásahu velitel zásahu organizuje poskytování první psychické pomoci z více složek IZS, jsou mu interventé pro poskytování první psychické pomoci ze zdravotnické i jiné složky IZS podřízeni, je pro ně zpravidla určen koordinátor psychosociální pomoci.

1. Činnost výjezdových skupin

Členové výjezdové skupiny (dále jen „záchránáři“) poskytují přednemocniční neodkladnou péči v místě zásahu. V případech, kdy to situace vyžaduje, reagují záchránáři také na potřeby dalších osob, které se nacházejí v místě zásahu. Jedná se např. o rodinné příslušníky pacienta, svědky události, osoby, které poskytovaly první pomoc před příjezdem výjezdové skupiny ZZS apod.

Záchránáři věnují v této souvislosti pozornost zejména osobám jevícím známky akutní stresové reakce (lékařská diagnóza dle Mezinárodní klasifikace nemocí F.43.0), jejichž aktuální psychický stav vyžaduje poskytnutí adekvátní péče. Jsou-li u dotčených jedinců na místě události patrné známky akutní stresové reakce, zajistí jim výjezdová skupina nezbytnou péči, případně vedoucí zdravotnické složky rozhodne o vyžádání interventů Systému psychosociální intervenční služby prostřednictvím ZOS. Cílem tohoto opatření je stabilizace psychického stavu zasažené osoby poskytnutím první psychické pomoci.

V případě poskytování psychosociální pomoci v místě zásahu postupuje zdravotnická složka ve spolupráci s ostatními složkami integrovaného záchranného systému (dále jen „IZS“).

2. Činnost vedoucího zdravotnické složky

Vedoucí zdravotnické složky rozhodne podle konkrétní situace, charakteru řešené události, posouzení psychických projevů a jejich závažnosti, o zajištění:

- vhodné osoby v sociálním okolí zasaženého (příbuzní, sousedé apod.),
- příjezdu interventa či psychologa ZZS, který bude se zasaženým dále pracovat,
- podpory zasaženého ze strany krizového centra, psychologa atd.,
- medikace, případně transportu do lůžkového zdravotnického zařízení, je-li to z medicínského hlediska nezbytné,
- ohlásí veliteli zásahu, že zdravotnická složka poskytuje první psychickou pomoc ve své působnosti.

Síly a prostředky k zajištění první psychické pomoci nabízí vedoucí zdravotnické složky veliteli zásahu a vyžaduje prostřednictvím ZOS.

3. Činnost interventa zdravotnické záchranné služby

1. Intervent při MU menšího rozsahu a při samostatném zásahu ZZS:

- a) Ohlásí svoji přítomnost na místě zásahu veliteli zásahu a vedoucímu zdravotnické složky.
- b) Poskytuje první psychickou pomoc osobám zasaženým akutní stresovou reakcí.
- c) Poskytuje nezbytné informace.
- d) Pokud to situace vyžaduje, vysvětluje odborné zdravotnické úkony prováděné na místě zásahu, popř. podává informace o předpokládané navazující zdravotní péči v lůžkových zařízeních poskytovatelů zdravotních služeb nebo informace z oblasti sociální a sociálně-právní (týkající se např. pohřbu, pohřebního, ukončení rodičovské či mateřské dovolené v případě úmrtí malého dítěte apod.).
- e) Sdílí a podporuje uvolnění a zpracování emocí.
- f) V případě vyžádání pomáhá při důstojném rozloučení se zemřelým (doprovod, komunikaci s pracovníkem pohřební služby).
- g) Poučí zasažené osoby o dalším možném průběhu a příznacích akutní stresové reakce.
- h) Předává kontakty na instituce poskytující psychologickou, psychosociální a další pomoc.
- i) Poskytuje zasaženým vhodné edukační a informační materiály (letáčky, brožury apod.).

2. Intervent při hromadném neštěstí a společném nasazení složek IZS:

- j) Ohlásí svoji přítomnost veliteli zásahu a vedoucímu zdravotnické složky.
- k) Spojí se, s koordinátorem psychosociální pomoci na místě zásahu.
- l) Poskytuje první psychickou pomoc na místě zásahu podle bodu 1b) - 1i).
- m) Spolupracuje s dalšími subjekty poskytujícími psychosociální pomoc na místě zásahu.

- n) Na vyžádání předává informace o své činnosti koordinátorovi psychosociální pomoci IZS a vedoucímu zdravotnické složky.
- o) V případě potřeby se zúčastní sdělování úmrtí příbuzným obětí.

4. Očekávané zvláštnosti

Během poskytování psychosociální pomoci a první psychické pomoci je nutno počítat s možností výskytu těchto obtížných faktorů:

- a) V chování zasažených budou zjevné výrazné známky akutní stresové reakce.
- b) Interventů může být nedostatečný počet vzhledem k množství zasažených.
- c) Poskytovatel může být konfrontován s psychicky velmi zraňujícími okolnostmi události.
- d) Nutnost vyrovnat se s případnou jazykovou bariérou.
- e) Náhlá změna potřeb zasažených v průběhu poskytování psychosociální pomoci.

Schvaluji: prof. MUDr. Josef Vymazal, DrSc.

náměstek pro zdravotní péči

v.r.

	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS	List Armády České republiky
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci	Gestor listu: Generální štáb Armády České republiky
Armáda České republiky Číslo jednací: 440-1/2015- 684800	Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015	Počet stran: 2
	Počet příloh: 0	

Nasazení sil a prostředků AČR pro potřeby podpory IZS je organizováno a prováděno v souladu s Dohodou o plánované pomoci na vyžádání mezi MV-GR HZS ČR a GŠ AČR a platnými právními normami České republiky.

Při odstraňování následků MU dbají vojáci v prostoru nasazení na zachování a podporu lidské důstojnosti, přistupují s úctou i respektem k hodnotám, potřebám a projevům zasažených osob a poskytují laickou první psychickou pomoc.

V případě MU většího rozsahu mohou být součástí nasazených sil a prostředků AČR i vojenští psychologové a vojenští kaplaní. Nasazení vojenských psychologů a kaplanů (pokud nejsou součástí nasazených sil) může být provedeno na základě požadavku MV-GR HZS ČR nebo velitele úkolového uskupení AČR (dále jen „ÚU AČR“). Nasazení vojenských psychologů koordinuje hlavní psycholog ministerstva obrany (MO). Nasazení vojenských kaplanů koordinuje hlavní kaplan AČR.

1. Úkoly hlavního psychologa MO:

- V případě požadavku na nasazení vojenských psychologů zajistit jejich výběr a vyslání v rámci nasazených sil a prostředků AČR.
- Při nasazení vojenských psychologů se spojit, cestou vedoucího psychologa HZS ČR, s koordinátorem psychosociální pomoci IZS na místě události a koordinovat s ním postup pro nasazení vojenských psychologů do místa MU.
- V průběhu nasazení monitorovat a koordinovat činnost vojenských psychologů v prostoru MU. V případě potřeby zabezpečit jejich posílení nebo střídání v místě nasazení. Po ukončení nasazení vyhodnotit jejich činnost, vypracovat zprávu a předložit ji služebním postupem Velení AČR.

2. Úkoly vojenských psychologů v prostoru MU:

- Hlásit se u velitele ÚU AČR (pokud nejsou součástí nasazené jednotky) a informovat ho o své činnosti.
- Zabezpečit psychologickou pomoc nasazeným příslušníkům AČR a poskytovat jim odbornou podporu a součinnost při plnění úkolů v prostoru MU.
- Po příjezdu do místa nasazení a po dohovoru s velitelem ÚU AČR kontaktovat koordinujícího psychologa z HZS ČR, nebo jiného určeného koordinátora psychosociální pomoci, a zjistit aktuální potřeby psychosociální pomoci

v prostoru své působnosti. Na základě jeho pokynů nebo podle svého uvážení a vyhodnocení konkrétní situace v místě nasazení (v obtížnějších případech problematiku konzultovat s hlavním psychologem MO):

- i. nabízet psychologickou pomoc zasaženým MU;
 - ii. předávat informace, poskytovat kontakty na instituce poskytující psychologickou, psychosociální a další pomoc;
 - iii. v případě potřeby se zúčastnit sdělování úmrtí příbuzným obětí;
 - iv. v prostoru své působnosti spolupracovat s dalšími subjekty poskytujícími psychosociální pomoc nebo psychosociální pomoc zprostředkovat, případně ji koordinovat;
 - v. podílet se na činnosti asistenčního centra pomoci;
 - vi. v závažných situacích využívat v součinnosti s koordinujícím psychologem IZS a podle svého uvážení: členy týmu posttraumatické péče IZS, psychology IZS, příslušníky HZS ČR nezařazené v JPO v přímém výkonu služby a spolupracující organizace (případně jednotlivce) v oblasti psychosociální pomoci;
- d) Předávat v určeném rozsahu a ve stanovených intervalech informace o své činnosti určenému koordinátorovi a hlavnímu psychologovi MO. Osobní a citlivé údaje o zasažených předávat (jiným subjektům poskytujícím psychosociální pomoc) pouze s jejich písemným souhlasem.
- e) Zúčastňovat se koordinačních porad členů týmu psychosociální pomoci.

Schvalují: genpor. Ing. Josef Bečvář
Náčelník Generálního štábu AČR
v.r.

List Armády
České republiky

	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		List Nestátních neziskových organizací
	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		Gestor typové činnosti: MV - generální ředitelství HZS ČR
Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 2
		Počet příloh: 0	

1. Úkoly a činnost Nestátních neziskových organizací

(Člověk v tísni, ADRA, Diakonie ČCE, Charita, Český červený kříž a další NNO)

Psychosociální a humanitární pomoc NNO je organizována a prováděna s ohledem na potřeby, projevy a hodnoty zasažených osob. Vztah pracovníků NNO k zasaženým je založen na úctě, respektu, partnerství a spolupráci.

Neexistuje pevně daný rámec typů poskytované činnosti všech organizací. Jednotlivé NNO se vyznačují specifickým přístupem k řešení MU, což je dáno zaměřením jejich dlouhodobé činnosti, jejich vnitřní strukturou, materiálními a personálními možnostmi. V případě existence lokální pobočky mohou NNO toto zázemí během MU využít, a to bez ohledu na rozsah události. NNO jsou ochotny při událostech malého i většího rozsahu **společně koordinovat** svoji činnost a jednotně vystupovat vůči místní samosprávě a IZS při poskytování pomoci. NNO pracují na vytvoření jednotné komunikační platformy sloužící ke koordinaci a výměně informací.

2. Základní nabídka činností NNO při mimořádné události

Činnosti uvedené v tabulce jsou NNO schopny nabídnout i při MU malého rozsahu, s výjimkou *Finanční pomoci* (činnost č. 8), která je závislá na získání finančních zdrojů, např. z vyhlášení veřejné sbírky (zpravidla při MU velkého rozsahu).

ORGANIZACE	ADRA	Člověk v tísní	Diakonie ČCE	ČČK*	Charita
DRUH ČINNOSTI					
1) Monitoring rozsahu škod a sociálních potřeb	x	x	x	x	x
2) Materiální pomoc	x	x	x	x	x
3) Zapůjčení techniky (vysoušečů a drobné techniky)	x	x	x	x	x
4) Poskytnutí první pomoci				x	
5) Dobrovolnická pomoc (při odstraňování následků MU)	x	x	x	x	x
6) Psychosociální pomoc (krátkodobá i dlouhodobá intervence ve spolupráci s psychology HZS, zástupci ostatních NNO a s duchovními)	x	x	x	x	x
7) Evakuační centra - zřízení, zajištění provozu ve spolupráci s místní samosprávou a IZS				x	x
8) Finanční pomoc (v případě získání finančních zdrojů nebo vyhlášení veřejné sbírky a na základě terénního šetření)	x	x	x	x	x

* s případnou spoluprací kolektivních členů ČČK

Schvaluji: brig. gen. Ing. Drahoslav Ryba
generální ředitel HZS ČR
v.r.

	Katalogový soubor typové činnosti STČ - 12/IZS		Přehled zkratk
Ministerstvo vnitra GŘ HZS ČR Číslo jednací: MV-177421-1/ PO-IZS-2015	Typová činnost složek IZS při poskytování psychosociální pomoci		
Datum vydání/aktualizace: 07.2012/12.2015		Počet stran: 1	Počet příloh: 0

Přehled často používaných souvisejících zkratk

- AČR - Armáda České republiky
- člen týmu PIP - člen týmů posttraumatické intervenční péče
- GŠ AČR - Generální štáb Armády České republiky
- HZS ČR - Hasičský záchranný sbor České republiky
- HZS kraje - Hasičský záchranný sbor kraje
- IZS - integrovaný záchranný systém
- jednotka PO - jednotka požární ochrany (jednotka Hasičského záchranného sboru kraje, Hasičský záchranný sbor podniku nebo Sbor dobrovolných hasičů obce)
- koordinátor - koordinátor psychosociální pomoci Integrovaného záchranného systému
- MU - mimořádná událost
- MV-GŘ HZS ČR - Ministerstvo vnitra-generální ředitelství Hasičského záchranného sboru České republiky
- NNO - nestátní neziskové organizace
- OPIS IZS - operační a informační středisko Integrovaného záchranného systému
- PČR - Policie České republiky
- PP ČR - Policejní prezidium České republiky
- skupina krizové intervence PP ČR - skupina krizové intervence oddělení vedoucích psychologů odboru pro řízení lidských zdrojů Policejního prezidia České republiky
- Standardy PSKPS - Standardy psychosociální krizové pomoci a spolupráce zaměřené na průběh a výsledek
- ÚÚ AČR - úkolové uskupení Armády České republiky
- zasažená osoba - osoba zasažená mimořádnou událostí
- ZPPP - Závazný pokyn policejního prezidenta

